

ויקימדיה ישראל (עמותה רשומה)

מס' עמותה 01-643-047-58

(להלן: "העמותה")

דו"ח ועדת ביקורת לשנת 2011

לכבוד

האסיפה הכללית של ויקימדיה ישראל (ע"ר)

הנדון: דו"ח ועדת ביקורת

א. מבוא:

1. מכוח תפקידה לפי סעיף 30 לחוק העמותות התשי"ם – 1980, מתכבדת ועדת הביקורת להגיש את המלצתה בפני האסיפה הכללית של העמותה לצורך אישור הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים של העמותה לשנת 2011.
2. ועדת הביקורת עיינה בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים של העמותה ליום 31 בדצמבר 2011. דוחות אלה התקבלו אצל ועדת הביקורת ביום שני, 18 ביוני 2012, כאשר האסיפה הכללית נקבעה למחרת היום, ליום שלישי 19 ביוני. לוח הזמנים הקצר הקשה על ועדת הביקורת בפעולה ובבדיקת הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים.
3. הועדה מצאה כי הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים תואמים את פעילות העמותה לשנת 2011, את מצבת נכסיה והתחייבויותיה ל-31 בדצמבר 2011 והינם בהתאם למטרות העמותה.
4. בנוסף, סקרה הועדה את פעילות העמותה במחצית השנייה של שנת 2012. וועדת הביקורת סבורה כי יש מקום לשיפור בפעולת ועד העמותה וניהול פרויקטי העמותה, כמפורט בהמשך.

ב. מועד הגשת הדוחות הכספיים:

5. ראשית תתייחס ועדת הביקורת למועד הגשת הדוחות הכספיים.
6. כאמור, דוחות אלה הוגשו באיחור וברגע האחרון לועדת הביקורת, ונכון למועד כתיבת דו"ח זה טרם נשלחו הדוחות לאסיפה הכללית של העמותה. האיחור נבע מעומס עבודה רב על גזבר העמותה בשל פעילות העמותה הרבה בשנת 2011. הודעה על איחור זה ופירוט הנסיבות נמסרה מראש לועדת הביקורת ולועד העמותה. ועדת הביקורת תציין כי בשנת 2010 הוגשו הדוחות הכספיים באיחור ניכר, ואמנם, מועד האסיפה הכללית נערכת בתוך המועד שקבע הדין (קודם לחודש יולי 2012), אולם סד הזמנים הקשה על בדיקה יסודית של התנהלותה הכספית של העמותה בשנת 2011.

7. ועדת הביקורת חוזרת על המלצתה מדו"ח שנת 2010, ומצפה מגזבר העמותה ומרו"ח של העמותה לעמוד במועדים הקבועים בחוק ולהגיש את הדוחות הכספיים לשנת 2012 במועדם, תוך מתן הזדמנות נאותה לוועדת הביקורת לבדוק דוחות אלה.

ג. התייחסות לפעילות העמותה בשנת 2011:

8. להלן התייחסות לפרטי הדוחות הכספיים, בהתאם לסיווגם לפי מטרות העמותה:

ג.1. **קידום הידע וההשכלה בישראל באמצעות איסופם, יצירתם והפצתם של תכנים חופשיים.**

8.1 בשנת 2011, במסגרת מטרתה של העמותה לקידום הידע וההשכלה בישראל באמצעות איסופם, יצירתם והפצתם של תכנים חופשיים, פעלה העמותה הן באמצעות סיוע לוגיסטי לפעילי מיזמי קרן ויקימדיה (סיוע לויקיפדיה ומיזמים אחרים באירגון מפגשים וכנסים), והן באמצעות סיוע לאיסוף תוכן חופשי ויצירתו (אירגון סיורי צילום, וכן המשך שיתוף פעולה עם איגוד האינטרנט הישראלי במיזמי איסוף תמונות של האיגוד, "פיקי ויקי").

8.2 במסגרת פעילות זו קיימה העמותה גם בשנת 2011 את כנס אקדמיית ויקיפדיה – כנס הנערך זה השנה השלישית במספר, במסגרתו הוצג דיון אקדמי במיזמי קרן ויקימדיה, תוך קידום פרויקטים של תוכן חופשי והפצת תכנים חופשיים. כנס זה נערך במסגרת הכנס העולמי של תנועת ויקימניה. ראה סעיף 8.10 להלן.

8.3 קיומו של הכנס הבינלאומי בישראל יצר חלון הזדמנויות לשיתופי פעולה מתחום "גלאם" – שיתופי פעולה עם גלריות, מוזיאונים, ארכיונים וספריות. במסגרת שיתופי פעולה אלה, מונתה אחראית תחום (בהתנדבות), אשר פעלה ליישום שיתופי פעולה אלה וקידומם.

בין שיתופי הפעולה שנוצרו:

שיתוף פעולה עם מוזיאון ישראל – במסגרתו הועסק "ויקיפד" על ידי מוזיאון ישראל במימון משותף של המוזיאון וויקימדיה ישראל. פעילות זו הביאה ליצירת תוכן חופשי רב על מוצגי המוזיאון ואומנים המוצגים בו, והיוותה קטליזטור לפעילות המוזיאון לשחרור תכנים לרשות הציבור (על ידי פנייה לאמנים ושיחרורם).

שיתוף פעולה עם הספרייה הלאומית – בשנת 2011 החל שיתוף הפעולה אשר הביא להעסקת "ויקיפד" על ידי הספרייה בשנת 2012, וקידום יצירת תכנים חופשיים בשנת 2012.

8.4 כמו כן פעלה נתנה בשנת 2011 העמותה דגש על שיתופי פעולה אקדמיים. במסגרת שיתופי פעולה אלו יצרה העמותה קשרים עם פקולטות באוניברסיטת בן גוריון ובאוניברסיטת חיפה, ובמסגרת שיתופי פעולה אלה נכתבו עבודות אקדמיות כערכים בוויקיפדיה, תוך העשרת ויקיפדיה תכנים מדויקים, ותוך יצירת מידע

חופשי לשימוש של הציבור, וכן תוך הגברת המודעות הציבורית לזכויותיה.

שיתופי פעולה אלה מהווים דוגמא מצויינת לביצוע מטרות העמותה, תוך שימוש במשאבים כספיים מועטים, ואף בלא השקעת כספים.

8.5 מיזם נוסף של העמותה להגברת המודעות הציבורית לפרויקטים של קרן ויקימדיה היה מיזם שיתוף פעולה עם השירות הבולאי במסגרתו הונפקו דפי מזכרת ובולים הנושאים את סמל ויקיפדיה. פרויקט זה זכה לתהודה בינלאומית מאחר ומדבר בפריט הבולאות היחיד שהופק אודות ויקיפדיה ברחבי העולם. על אף תהודה רבה זו, על ועד העמותה לשקול האם סכום הכסף שהושקע בפרוייקט עלה על התועלת שהופקה ממנו.

בידי העמותה מצויים דפי מזכרת אשר אין בהם שימוש, ועל העמותה לוודא כי יעשה בהם שימוש מושכל, תוך לקיחה בחשבון של המשאב הכספי שהושקע בהם.

8.6 במקביל המשיכה העמותה את פעילותה במישור החקיקתי וקידמה חקיקה ליצירת תכנים חופשיים, ובעיקר את החוק לעניין זכויות היוצרים של המדינה ביצירותיה.

8.7 בנוסף תמכה העמותה בתחרות כתיבה בנושא בתא ישראל ותרבות יוצאי אתיופיה בישראל. תחרות זו הניבה תוכן חופשי ומידע רב בוויקיפדיה, והיותה פרויקט מוצלח אשר בוצע בתקציב נמוך, וביעילות רבה (בעיקר בשל מאמציו של אחראי הפרוייקט).

2.ג. שיפור שוויון ההזדמנויות בגישה לידע חופשי והנגשתו של הידע לכלל החברה בישראל.

8.8 בשנת 2010, במסגרת פעילות העמותה לשיפור שוויון ההזדמנות בגישה לידע חופשי והנגשתו של הידע לכלל החברה בישראל פעלה העמותה במאמציה ליצירת תוכן לא מקוון אשר יחולק באופן חופשי לתלמידים שאין להם גישה לאינטרנט במסגרת פרויקט "מחשב לכל ילד". בדוח ועדת הביקורת של שנת 2010 ציינה ועדת הביקורת כי נכון לחודש דצמבר 2011 טרם הסתיימו הכשלים הטכנולוגיים, וועד העמותה התבקש לקדם את הטיפול בנושא זה ולסיימו בהקדם, או להחליט על הפסקת הפרוייקט.

לא התקבלה החלטה כאמור והתקדמות הפרוייקט לא דווחה לוועד ולוועדת הביקורת. (התייחסות לגבי ניהול פרויקטים על ידי ועד העמותה – ראו בהמשך)

3.ג. קידום של מערכות מחשב ואינטרנט המשמשות לאיסוף והפצה של תכנים חופשיים בעבודה שיתופית, ובפרט אלה המשמשות במיזמים של קרן ויקימדיה

8.9 בשנת 2010 במסגרת מטרות של העמותה לקידום מערכות מחשב ואינטרנט המשמשות לאיסוף והפצה של תכנים חופשיים בעבודה שיתופית, ובפרט אלה

המשמשות במיזמים של קרן ויקימדיה, יזמה העמותה, יחד עם עמותת המקור, ומרכז אפריקה באוניברסיטת בן גוריון שבנגב את פרויקט אפריקה, במסגרתו נשלחו מחשבים שאין בהם שימוש (תרומת עמותת המקור) על ידי סטודנטים הנוסעים להשתלמות באפריקה, לצורך הקמת כיתות מחשבים באיזורים באפריקה בהם אין מחשבים ואין גישה לאינטרנט.

בשנת 2011 לא נערכה התקדמות והמשך פעילות בפרוייקט זה, ולא דווח לוועד העמותה או לוועדת הביקורת אודות התקדמות הפרוייקט. מן הראוי היה שוועד העמותה היה בודק את המשך פעילות הפרוייקט גם בשנת 2011 וקידומו.

ג.4. קידום הבירור והמחקר של שאלות חברתיות, תרבותיות, ויישומיות הנוגעות לתכנים חופשיים

8.10 במסגרת מטרתה של העמותה לקידום הבירור והמחקר של שאלות חברתיות, תרבותיות ויישומיות הנוגעות לתכנים חופשיים, אירגנה העמותה את כנס "ויקימניה", הכנס הבינלאומי של תנועת ויקיפדיה.

אירגון כנס זה דרש משאבים רבים מאת העמותה, והעבודה עליו נערכה מאמצע שנת 2010 ועד הכנס עצמו, שנערך באוגוסט 2011. בכנס נכחו 726 משתתפים מ-46 מדינות, בהן שתי מדינות להן אין יחסים דיפלומטיים עם מדינת ישראל (דבר שהתאפשר בזכות שיתוף פעולה עם משרד החוץ).

הכנס נחשב לכנס הגדול והמוצלח בכנסים העולמיים שנערכו עד כה.

יצויין כי אחד מחברי ועדת הביקורת היה מנכ"ל כנס ויקימניה, ולכן, בהסכמת הוועד, סברה ועדת הביקורת כי רק חבר הוועדה אשר לא היה מעורב בתכנון הכנס יבצע ביקורת של עבודות הכנת הכנס. יחד עם זאת, בשל לוח הזמנים הקצר, ולאור העובדה שלא הספיקה ועדת הביקורת לקבל פירוט של הוצאות הכנס, לא תוכל ועדת הביקורת להתייחס באופן פרטני לפעולות הכנת הכנס.

על אף זאת ועדת הביקורת תציין לטובה את פעולתם של תומר אשור ושל איציק אדרי, חברי ועד העמותה, אשר היו אחראים על הצד הלוגיסטי והפירסומי של הכנס, ועשו עבודתם, תוך השקעת זמן רב, על הצד הטוב ביותר.

8.11 במקביל לכנס הבינלאומי נערך גם כנס "אקדמיית ויקיפדיה" השלישי. בכנס זה נכחו 150 משתתפים ישראלים. כנס זה צולם והועלה לרשת, במקביל לצילומי הכנס הבינלאומי.

ג.5. קידום ויזום של פעולות התנדבותיות למען המטרות העמותה

8.12 במסגרת מטרתה זו, יזמה העמותה אירועים למען קהילת הכותבים, ובהם ארגון כנס עשור לוויקיפדיה, אשר ארגונו התבצע בחודש האחרון של שנת 2010, והכנס עצמו נערך בינואר 2011. על כנס זה דווח בדוח ועדת ביקורת לשנת 2010. הכנס זכה להצלחה רבה בקרב הכותבים בוויקיפדיה, ונכחו בו למעלה מ-200 משתתפים

8.13 ועדת הביקורת תציין כי בדצמבר 2011 אורגן כנס דומה, לציון 11 שנים לויקיפדיה. הכנס נערך בינואר 2012, באוניברסיטת תל אביב, בהשתתפות כ-60 כותבים בוויקיפדיה.

8.14 יצויין כי גם כנס ויקימניה קידם והיווה קטליזטור לייזום פעולות התנדבותיות למען מטרת העמותה, וקידם שיתופי פעולה כגון פעילות הגלאיים המפורטת לעיל.

ד. התייחסות לפעילות העמותה בשנת 2012:

9. ועדת הביקורת תייחס להתנהלות ועד העמותה ולאירועים ופעילות העמותה במחצית הראשונה של שנת 2012:

9.1 ועדת הביקורת סבורה כי מינוי אחראית גלאם (בהתנדבות) היוותה צעד חשוב בקידום וניהול פרויקטים אלה, תוך ניצול יעיל ונכון של מתנדבי ומשאבי העמותה.

9.2 בחודש יוני 2012 נערך כנס אקדמיית ויקיפדיה הרביעי. הכנס נערך במרכז הבינתחומי בהרצליה, בנוכחות 150 מאזינים. הדובר המרכזי של הכנס היה מר גי וולש, דובר העולמי של תנועת ויקיפדיה. ועדת הביקורת מבקשת לציון לטובה את פעילותו של מר איציק אדרי, אשר היה אחראי על הפן הלוגיסטי והפרסומי של הכנס, ועשה זאת על הצד הטוב ביותר.

9.3 ועדת הביקורת סבורה כי ועד העמותה צריך לוודא ביצוע יעיל ונכון של פרויקטי העמותה תוך דרישת וקבלת דיווחים שותפים מאחראי הפרויקטים והמתנדבים, וקיום מעקב אודות הפרויקטים.

ועדת הביקורת סבורה כי זו תפקידו של מזכיר העמותה לקיים מעקב זה ולדווח אודותיו לוועד (בין יתר תפקידיו) (ראה סעיף 9.6 להלן).

9.4 ועדת הביקורת חוזרת על המלצתה משנת 2010, ומצפה כי יעדי העמותה לשנת 2013, יקבעו מראש, במסגרת דיוני תקציב שיערכו לכל המאוחר בספטמבר 2012. בהתאם מצפה ועדת הביקורת מועד העמותה כי יקבע לוח שנה מסודר במסגרתו בחודש ספטמבר מידי שנה יערך דיון יעדים ומטרות ויקבע תקציב העמותה לשנה שלאחר מכן.

9.5 ועודת הביקורת חוזרת על עמדתה משנת 2010 – אופן קבלת החלטות בעמותה אינו מוצלח. הדיון בהצעות נמשך לעיתים זמן רב, ולעיתים החלטות מתקבלות כ"ברירת מחדל" כאשר מספר מחברי הועד אינם מצביעים ואינם משתתפים בהחלטות, ולא מתקבלת בסופו של דבר החלטה רשמית מסודרת. אף שמדובר בהחלטות המתקבלות ברוב הנדרש בתקנון העמותה, על כל חברי הועד להשתתף בכל הדיון וההצבעות הנערכות. ועדת הביקורת מצפה מועד העמותה לקבל החלטות תוך זמן סביר, ולהשיב לפונים לוועד במועד.

9.6 ועדת הביקורת חוזרת על המלצתה משנת 2010 והיא מצפה מועד העמותה לדרוש ולקבל ממנהלי הפרויקטים השונים דיווחים שותפים, ולעדכן את הוועד בכל ההחלטות המתקבלות בפרויקטים אלה באופן רציף (דבר שלא נעשה במספר פרויקטים).

ועדת הביקורת מצפה ממזכיר העמותה לוודא כי ההחלטות יתקבלו במועד, וידווחו לוועדת הביקורת.

9.7 ועדת הביקורת מצפה כי מזכיר העמותה יכין את הטפסים וההודעות הנשלחים לרשם העמותות. בשל נסיבות שונות גיזבר העמותה ולא מזכיר העמותה הוא אשר הכין את הדוח המילולי בשנת 2011.

ועדת הביקורת סבורה שבחירת מזכיר עמותה שלא משורות הוועד תביא לשיפור באופן שבו מארגן המזכיר את פעולות הוועד.

ועדת הביקורת מצפה ממזכיר העמותה לפעול בהתאם להחלטת הוועד ולדווח לרשימות התפוצה הבינלאומיות אודות פעילות העמותה בהתאם ללוחות הזמנים שקבע הוועד.

בשנת 2012 כיהן מזכיר העמותה וחבר ועד בעמותה, כפעיל בעמותה אחרת, בתשלום, לצורך פרויקט מסויים. במסגרת פרויקט זה פנה מזכיר העמותה אל ועד העמותה וביקש כי העמותה תיתן חסות לפרוייקט. אף-על-פי שהוועד היה מודע לכך, בכך שהמזכיר השתתף בדיונים בשאלת החסות והצביע בהם, יש מראית עין של ניגוד עניינים. יצויין כי נושא מתן החסות עצמה צריך להיבדק במסגרת דו"ח ועדת הביקורת של שנת 2012, אולם ועדת הביקורת סבורה כי עצם מתן החסות נופל בגדר מטרות העמותה.

9.8 בראשית שנת 2012 היה אירוע במסגרתו הודר אחד מחברי העמותה מרשימת התפוצה של העמותה בהליך לא תקין. הדרה זו תוקנה בתוך 24 שעות, אולם יש להקפיד על ביצוע נהלי העמותה לעניין הוצאת חברים מהעמותה. כל חברי העמותה המבקשים להיות חלק מרשימת התפוצה זכאים להיות מכותבים לה.

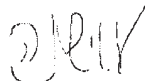
9.9 בחודש ינואר 2012 החליט ועד העמותה על שינוי דמי החבר, וקבע כי דמי החבר יגבו פעם אחת בלבד מכל חבר עמותה (היינו, דמי חבר חד פעמיים, במקום דמי חבר שנתיים). החלטה זו, שלעצמה, בסמכות ועד העמותה, אולם שני כשלים נפלו בהחלטה זו: האחד – אי הבאת החלטה לתיקון תקנון העמותה בפני האסיפה הכללית (יש לבצע תיקון בתקנון בדבר הוצאת חברי עמותה אשר לא שילמו דמי החבר), והשנייה – אי בדיקה רטרואקטיבית של תשלום דמי חבר ביתר על ידי חברי העמותה, והשבת דמי החבר אשר נגבו ביתר בשל החלטה זו. יוזמת השבת דמי החבר צריכה להיות בידי העמותה (גיזבר או מזכיר) ולא צריכה להינקט פעולה אקטיבית על ידי חברי העמותה (אשר אינם מודעים להחלטת הוועד). ביקורת הוועד לעניין החלטה זו, והצבעה על שני כשלים אלה, לא זכתה לאוזן קשובה אצל חברי הוועד.

9.10 ועדת הביקורת תציין כי הערותיה הוגשו ליו"ר הוועד להתייחסותו, והתייחסות זו נלקחה בחשבון בעת כתיבת הדו"ח הסופי.

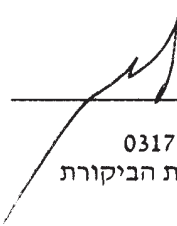
ה. סיכום והמלצות:

10. חברי ועדת הביקורת של העמותה מכותבים באופן שוטף לכל התכתובות הפנימיות של ועד העמותה, והם מעירים ומאירים באופן שוטף לתכתובת זו בצורה אלקטרונית. ועדת הביקורת עוקבת באופן שוטף אחרי השימוש בסעיפי תקציב העמותה ואחר פעילותה של העמותה בהתאם למטרותיה. ועדת הביקורת מצפה מחברי הוועד להתייחס לביקורת בונה זו באורח אוהד וקשוב. עוד מצפה ועדת הביקורת כי חברי הוועד יקיימו התייעצויותיהם ויקבלו החלטות בפורום התכתובת האלקטרונית של הוועד, ולא באמצעים אלקטרוניים אשר אינם חשופים לביקורת של ועדת הביקורת.

11. אשר על כן הננו ממליצים לאסיפה הכללית לאשר את טיוטת הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים.

פרופ' עוזי וישנה
ת.ז. 028934669
חבר ועדת הביקורת

דרור לין
ת.ז. 031764541
חבר ועדת הביקורת